УДК 517.956.27

ПРО ОДНУ ОБЕРНЕНУ УЗАГАЛЬНЕНУ ЕЛІПТИЧНУ ЗАДАЧУ

Г.П. Лопушанська

Lopushanska H.P. On the inverse generalized elliptic boundary value problem. By means of an generalized functions Fourier expansion in the orthonormal system or the elliptic operators fundamental functions one approximate method to determination of the equations right-hand side of the generalized elliptic boundary value problem is suggested.

Використовуючи одержане у [3] зображення розв'язків рівняння $Au = F$ у $D'(\mathbb{R}^n)$, можна розв'язувати деякі обернені узагальнені граничні задачі.

Нехай Ω – область в $\mathbb{R}^n$, обмежена поверхнею S класу C^∞, $\Omega_e = \mathbb{R}^n \setminus \overline{\Omega}$, $A(x, D)$ – еліптичний диференціальний оператор порядку $2m$ в $\mathbb{R}^n$ з нескінченно диференційовними коефіцієнтами, система граничних диференціальних операторів $\{B_j, T_j\}_{j=1}^m$ на S порядків $m_j, 2m-1-m_j$ відповідно є системою Діріхле порядку $2m$ (коефіцієнти цих операторів вважаємо також нескінченно диференційовними на S). Припускаємо існування нормальної фундаментальної функції $\omega(x,y)$ в $\mathbb{R}^n$.

Нехай $D(\overline{\Omega}) = C^\infty(\overline{\Omega}), D(S) = C^\infty(S)$, $D'(\overline{\Omega}), D'(S)$ – простори лінійних неперервних функціоналів (узагальнених функцій) на $D'(\overline{\Omega}), D'(S)$ відповідно. Через (φ, F) позначаємо дію узагальненої функції $F \in D'(\overline{\Omega})$ на основну функцію $\varphi \in D(\overline{\Omega})$, а також дію $F \in D'(\mathbb{R}^n)$ на $\varphi \in D(\mathbb{R}^n)$, через $< \varphi, F >$ – дію $F \in D'(S)$ на $\varphi \in D(S)$, через $\hat{B}_j, \hat{T}_j$ – такі граничні диференціальні оператори, для яких справджується формула Гріна

$$\int_\Omega (Au \cdot v - u \cdot A^* v)dx = \sum_{j=1}^m \int_S (T_j u \cdot \hat{B}_j v - B_j u \cdot \hat{T}_j v)ds, \; u, v \in \mathbb{C}^\infty(\overline{\Omega}).$$

Нехай $F_{1j}, F_{2j} (j = \overline{1,m})$ – задані узагальнені функції із $D'(S)$. Розглянемо задачу знаходження пари таких узагальнених функцій $u \in D'(\overline{\Omega})$, $F_0 \in D'(\overline{\Omega})$, що

$$Au(x) = F_0, \quad x \in \Omega, \quad B_j u\,|_S = F_{1j}, \quad T_j u\,|_S = F_{2j}, \quad j = \overline{1,m}. \qquad (1)$$

Задача (1) є прикладом оберненої еліптичної граничної задачі. Задачі про відновлення правої частини рівняння при різних додаткових даних вивчались, наприклад, у [1,6,9]. У [9] показано, що існує безліч мір в Ω, для яких потенціали еліптичних операторів поза Ω рівні. Ми покажемо, що додаткові умови на межі області дають можливість однозначно визначити значення Au із деякого простору $D'_*(\overline{\Omega})$, а також доведемо збіжність наближень Au та u у вигляді розвинень Фур'є за певною системою лінійних комбінацій фундаментальних функцій оператора A^*. Питанню наближення у просторах, типу соболевських,

---

1991 *Mathematics Subject Classification.* 35R30, 35J99.

гладких розв'язків еліптичних рівнянь та їх граничних значень присвячені праці [7.8,10], а у просторах D' – [4].

Розв'язком задачі (1) назвемо такі $u, F_0 \in D'(\overline{\Omega})$, що $\tilde{u}(x) = \begin{cases} u(x), & x \in \Omega \\ 0, & x \in \Omega_e \end{cases}$ та $\tilde{F}_0(x)$ задовольняють у $D'(\mathbb{R}^n)$ рівнянню

$$A\tilde{u} = \tilde{F}_0 + \sum_{j=1}^{m} (\hat{T}_j^* F_{1j} - \hat{B}_j^* F_{2j}). \tag{2}$$

У [3] показано, що тоді $F_0, F_{1j}, F_{2j}, j = \overline{1,m}$ задовольняють співвідношенню

$$(\omega(x,y), F_0(y)) + \sum_{j=1}^{m} < \hat{T}_j(y,D)\omega(x,y), F_{1j}(y) > - \tag{3}$$

$$- \sum_{j=1}^{m} < \hat{B}_j(y,D)\omega(x,y), F_{2j}(y) > = 0, \quad x \in \Omega_e.$$

При відомих $F_0, F_{1j}, F_{2j}, j = \overline{1,m}$ функція $\tilde{u}(x)$ визначається формулою

$$\tilde{u}(x) = \omega(x,y) \circledast F, \tag{4}$$

де $F = \tilde{F}_0 + \sum\limits_{j=1}^{m} (\hat{T}_j^* F_{1j} - \hat{B}_j^* F_{2j})$, тобто $(\varphi, \tilde{u}) = ((\varphi(x), \omega(x,y)), F)$.

а $u(x)$ – формулою

$$(\varphi, u) = \left(\int\limits_{\Omega} \varphi(x)\, \omega(x,y)\, dx,\ F_0 \right) + \sum_{j=1}^{m} \int\limits_{\Omega} \varphi(x)\ < \hat{T}_j(y,D)\, \omega(x,y),\ F_{1j} > dx - \tag{5}$$

$$- \sum_{j=1}^{m} \int\limits_{\Omega} \varphi(x)\ < \hat{B}_j(y,D)\, \omega(x,y),\ F_{2j} > dx, \quad \varphi \in D(\overline{\Omega}),$$

однозначно у $D'(\overline{\Omega})$. Покажемо, що із (3) можна однозначно знайти невідому узагальнену функцію $F_0 \in D'_*(\overline{\Omega})$, де $D_*(\overline{\Omega}) = \{\psi \in D(\overline{\Omega}) : A^*\psi(x) = 0, x \in \Omega\}$. Розглянемо оператор $(K\varphi)(x) = \int\limits_{\Omega} \omega(x,y)\varphi(y)dy$ з областю визначення $D(\overline{\Omega})$ для $x \in \Omega_e$. Множину значень оператора K позначеємо через $D(\Omega_e)$, $D(\Omega_e) \subset C^\infty(\Omega_e)$. Тоді

$$K^* D' = (K^* D')(\overline{\Omega}) = \{K^* e : e \in D'(\Omega_e)\}.$$

Зокрема, $\int\limits_{\Omega_e} \varphi(x)\omega(x,y)dx \in K^*D'$ для довільної $\varphi \in D(\Omega_e)$, $\int\limits_{S_1} \varphi(x)\left(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\right)^i \omega(x,y)dS_1 \in K^*D', i = \overline{0, 2m-1}$ для довільної $\varphi \in D(S_1) = C^\infty(S_1)$, де S_1 – довільна замкнена поверхня класу C^∞, розміщена в області Ω_e на додатній відстані від поверхні S. Також $(\omega(x,y), f(x))_0 \in K^*D'$ для довільної $f \in D'(\Omega_e)$.

Якщо $\psi \in D_*(\overline{\Omega})$, то $A^*\psi(x) = f(x)$ у $D'(\mathbb{R}^n)$ при $\operatorname{supp} f \subset \Omega_e$. Тоді, згідно з [3], $\psi(x) = \omega(y,x) \circledast f(y)$ є єдиним розв'язком цього рівняння у класі фінітних узагальнених функцій $\mathcal{E}'(\mathbb{R}^n)$. А для $x \in \overline{\Omega}$ функція $\psi(x) = (\omega(y,x), f(y)) \in D(\overline{\Omega})$ і також належить $\overline{(K^*D')(\overline{\Omega})}$. Отже, $D_*(\overline{\Omega}) \subset \overline{(K^*D')(\overline{\Omega})}$.

Очевидно, що для довільної $f \in D'(\Omega_e)$ при $x \in \overline{\Omega}$

$$A^*(x,D)(\omega(y,x), f(y)) = (A^*(x,D)\omega(y,x), f(y)) = 0.$$

Отже, $D_*(\overline{\Omega}) = \overline{(K^*D')(\overline{\Omega})}$.

Теорема 1. *При довільних* $F_{1j}, F_{2j} \in D'(S)(j = \overline{1,m})$ *співвідношення (3) однозначно визначає* $F_0 \in D'_*(\overline{\Omega})$.

Доведення. Якщо є дві узагальнені функції $F_0^1, F_0^2 \in D'_*(\overline{\Omega})$, які задовольняють (3), то для $F_0 = F_0^1 - F_0^2$ маємо

$$(\omega(x,y), F_0(y)) = 0,\ x \in \Omega_e. \tag{6}$$

Рівність (6) можна ще записати у вигляді $\Big(\int\limits_{S_1} \varphi(x)\omega(x,y)dS, F_0(y)\Big) = 0, \varphi \in C(S_1), S_1 \subset \Omega_e$, звідки $F_0 = 0$ у $D'_*(\overline{\Omega})$.

Позначаємо далі через S_1 деяку замкнену поверхню класу C^∞, розміщену в області Ω_e на додатній відстані від поверхні S, через $\{x_k\}_{k=1}^\infty$ – злічену, всюди щільну на S_1, множину точок, а через Ω_1 – область, обмежену поверхнями S та S_1.

Теорема 2. *Система функцій*

$$\Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i \omega(x_k, y), \quad i = \overline{0, m-1},\ k = 1, 2, \dots \tag{7}$$

є лінійно незалежною і повною у $D_*(\overline{\Omega}) \subset L_2(\Omega)$.

Доведення. Нехай M – довільне натуральне число,

$$\sum_{i=0}^{m-1}\sum_{k=1}^{M} C_{ik}\Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i \omega(x_k, y) = 0,\ y \in \Omega. \tag{8}$$

Функція $v(y) = \sum\limits_{i=0}^{m-1}\sum\limits_{k=1}^{M} C_{ik}\Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i \omega(x_k, y)$ є розв'язком рівняння $A^*v(y) = 0$ всередині області Ω_1, який, згідно з припущенням (8), дорівнює нулеві в Ω. З існування нормальної фундаментальної функції $\omega(x,y)$ в $\overline{\Omega}_1$ випливає [5] єдиність розв'язку задачі Коші для рівняння $A^*v(y) = 0$ в Ω_1, а отже $v(y) \equiv 0$ в $\overline{\Omega}_1$. Але з вигляду $v(y)$ маємо $\lim\limits_{y \to x_{k_0}} v(y) = \infty$. Отже, усі $C_{ik_0} = 0$.

Нехай тепер $\lambda(y) \in D_*(\overline{\Omega})$ і

$$\int\limits_{\Omega} \Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i \omega(x_k, y)\lambda(y)dy = 0, \quad i = \overline{0, m-1},\ k = 1, 2, \dots, \tag{9}$$

$v(y) = \int\limits_{\Omega} \lambda(y)\omega(x,y)dy$. Тоді

$$Av(x) = \begin{cases} \lambda(x), & x \in \Omega \\ 0, & x \notin \overline{\Omega} \end{cases}, \quad \Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i v(x_k) = 0, \quad i = \overline{0, m-1},\ k = 1, 2, \dots.$$

Із щільності множини точок $\{x_k\}_{k=1}^\infty$ на S_1 випливає, що $\Big(\frac{\partial}{\partial \nu_x}\Big)^i v\,|_S = 0$, $i = \overline{0, m-1}$, а із єдиності розв'язку задачі Коші для A, що $v(x) \equiv 0$ в $\Omega_1 \setminus \overline{\Omega}$ (а тоді також $B_j v\,|_S = T_j v\,|_S = 0$, $j = \overline{1,m}$).

Отже, $\lambda(x)$ є розв'язком інтегрального рівняння

$$\int\limits_{\Omega} \lambda(y)\omega(x,y)dy = 0, x \in \Omega_1 \setminus \overline{\Omega}.$$

Розглянемо оператор $(K\lambda)(x)$ із $D_*(\overline{\Omega})$ у $D(\Omega_1 \setminus \overline{\Omega})$. Оскільки $\lambda \in \mathrm{Ker}K$, то $\lambda(y)$ є ортогональною до $\overline{K^*D'} = \{\overline{K^*e}, e \in D'(\Omega_1 \setminus \overline{\Omega})\}$. Тому при $\lambda \in \overline{K^*D'}$ одержуємо $\lambda(y) = 0, y \in \overline{\Omega}$.

Отже, система (7) є повною у підпросторі $\overline{K^*D'}$ простору $L_2(\Omega)$, а отже у $D_*(\overline{\Omega})$.

Перенумеруємо систему функцій (7): $\left(\frac{\partial}{\partial\nu_x}\right)^i \omega(x_k, y) = \psi_l(y)$, де $l = (k-1)m + i + 1$, $i = \overline{0, m-1}$, $k = 1, 2, \ldots$. Ортонормуємо систему $\{\psi_l(y)\}_{l=1}^{\infty}$. Одержану систему функцій позначаємо через $\{\psi_{(l)}(y)\}_{l=1}^{\infty}$, $\psi_{(l)}(y) = \sum\limits_{j=1}^{l} a_{lj}\psi_j(y), l = 1, 2, \ldots$.

Співвідношення (3) однозначно визначає коефіцієнти Фур'є F_{0l} узагальненої функції $F_0 \in D'_*(\overline{\Omega}) : F_{0l} = (\psi_{(l)}(y), F_0(y))$.

Справді, рівняння (6) рівносильне системі

$$\left(\left(\frac{\partial}{\partial\nu_x}\right)^i \omega(x, y), F_0\right) = 0, \quad x \in S_1,\ i = \overline{0, m-1}. \tag{10}$$

Очевидно, що з (6) випливає (10). Обереные твердження випливає з єдиності розв'язку задачі Коші для оператора A. Якщо $v(x) = (\omega(x, y), F_0(y))$, $x \in \Omega_e$, то $Av(x) \equiv 0, x \in \Omega_e$, $v(x)$ має порядок $\omega(x, 0)$ при $|x| \to 0$, а з (10) випливає $\left(\frac{\partial}{\partial\nu_x}\right)^i v(x)\ |_{x\in S} = 0$, $i = \overline{0, m-1}$. Отже, за єдиністю розв'язку задачі Коші $v(x) \equiv 0$, $x \in \Omega_e$, тобто одержуємо (6).

Покладаючи у (10) $x = x_k$, $k = 0, 1, \ldots$, домножуючи на коефіцієнти ортогоналізації та підсумовуючи одержані рівності, матимемо $F_{0l} = (\psi_{(l)}, F_0(y)) = 0$, $l = 1, 2, \ldots$.

Нехай $\Gamma(x, y, t, \tau)$ – фундаментальна функція оператора $D_t - A$, $\Gamma(x, y, t) = \Gamma(x, y, t, 0)$, $\gamma \in (0, 1)$,

$$\omega_\gamma(x, y, \lambda) = \frac{1}{\Gamma(\gamma)} \int\limits_0^\infty t^{\gamma-1} e^{-\lambda t} \Gamma(x, y, t) dt.$$

Визначимо оператор $(\lambda - A)^{-\gamma}\varphi(x) = \int\limits_{\mathbb{R}^n} \omega_\gamma(x, y, \lambda)\varphi(y)dy$, $\varphi \in D(\mathbb{R}^n)$.

Для $\gamma \in (1, 2)$ маємо $(\lambda - A)^{-\gamma}\varphi = (\lambda - A)^{-(\gamma-1)}(\lambda - A)^{-1}\varphi$. Можна показати, що $\omega_\gamma(x, y, \lambda)$ має такий же вигляд, як і при $\gamma \in (0, 1)$.

Теорема 3. *Для довільної узагальненої функції $F \in D'(\overline{\Omega})$ існує ціле невід'ємне число k і така функція $f \in L_2(\Omega)$, що*

$$(\varphi, F) = \int\limits_\Omega (\lambda - A)^{k/2m} \varphi(y) f(y)\, dy, \quad \varphi \in D(\overline{\Omega}), \quad (k = 0 \text{ при } F \in L_2(\Omega)) \tag{11}$$

Доведення. На підставі рівності $(\lambda - A)^\gamma \int\limits_{\mathbb{R}^n} \omega_\gamma(x, y, \lambda)\varphi(y)dy = \varphi(x)$ (ω_γ є фундаментальною функцією оператора $(\lambda - A)^\gamma$), використовуючи оцінки для $\Gamma(x, y, t)$ [2], одержуємо оцінки для похідних $\omega_\gamma(x, y, \lambda)$. Зокрема, при $\gamma = \frac{k}{2m}, 0 < k < 2m$, маємо

$$|D_x^\alpha \omega_{k/2m}(x, y, \lambda)| \leqslant C\Psi_k(|x-y|, \lambda)\lambda^{(n-k+|\alpha|)/2m} \exp^{-c_1\lambda^{1/2m}|x-y|},$$

де

$$c_1 > 0,\ \Psi_k(z, \lambda) = \begin{cases} 1, & n-k+|\alpha| < 0 \\ 1 + \ln|\lambda^{1/2m} z|, & n-k+|\alpha| = 0\,. \\ (\lambda^{1/2m} z)^{-(n-k+|\alpha|)}, & n-k+|\alpha| > 0 \end{cases}$$

Зауважимо, що застосовуючи лему про ітеровані ядра, можна показати, що така ж оцінка правильна для довільного натурального числа k.

Нехай $\psi(x) = (\lambda - A)^{\frac{k}{2m}}\varphi(x), \varphi \in D(\overline{\Omega})$. Тоді $\psi \in D(\overline{\Omega})$. Справді, для $k = 2mq$ (q–натуральне число) це очевидно, а при $k = 2mq - l, 0 < l < 2m$, $\psi(x) = (\lambda - A)^{-l/2m}(\lambda - A)^q\varphi(x) = \int\limits_\Omega \omega_{l/2m}(x,y,\lambda)(\lambda - A)^q\varphi(y)dy$. Із наведених вище оцінок виводимо, що $\psi(x) \in D(\overline{\Omega})$.

Тепер

$$\varphi(x) = \int\limits_\Omega \omega_{k/2m}(x,y,\lambda)\psi(y)dy, \qquad |D^\alpha\varphi(x)| \leqslant \int\limits_\Omega |D_x^\alpha\omega_{k/2m}(x,y,\lambda)||\psi(y)|dy \leqslant$$
$$\leqslant \int\limits_\Omega |D_x^\alpha\omega_{k/2m}(x,y,\lambda)|^2dy)^{1/2}||\psi(y)||_{L_2(\Omega)} \leqslant C||\psi(y)||_{L_2(\Omega)},$$

якщо $n - k + |\alpha| < \frac{n}{2}$, тобто $k > \frac{n}{2} + |\alpha|$.

Отже, для довільного цілого невід'ємного числа q, довільних $\delta > 0, \varphi \in D(\overline{\Omega})$, існує таке натуральне число k і таке $\tau > 0$, що коли $||(\lambda - A)^{k/2m}\varphi(x)||_{L_2(\Omega)} \leqslant \tau$, то $|D^\alpha\varphi(x)| \leqslant \delta$ для всіх $\alpha, |\alpha| \leqslant q$. Ми бачимо, що досить взяти $k > \frac{n}{2} + q$.

Якщо $F \in D'(\overline{\Omega})$, то F – фінітна узагальнена функція, а тому існує таке ціле невід'ємне число $q = q(F)$, що для довільного $\varepsilon > 0$ можна вказати таке $\delta = \delta(\varepsilon, F) > 0$, що коли $\varphi \in D(\overline{\Omega})$ і $|D^\alpha\varphi(x)| \leqslant \delta$ для всіх $\alpha, |\alpha| \leqslant q$, то $|(\varphi, F)| < \varepsilon$. За доведеним вище, знаходимо таке натуральне число k і таке τ, що при $||\psi(y)||_{L_2(\Omega)} = ||(\lambda - A)^{k/2m}\varphi(y)||_{L_2(\Omega)} \leqslant \tau$ маємо $|D^\alpha\varphi(x)| \leqslant \delta$ для всіх $\alpha, |\alpha| \leqslant q$.

Визначаємо узагальнену функцію $T \in D'(\overline{\Omega}) : (\psi, T) = (\varphi, F)$ для довільної $\psi \in D(\overline{\Omega})$, де $\varphi = (\lambda - A)^{-k/2m}\psi$. Маємо $|(\psi, T)| = |(\varphi, F)| < \varepsilon$, якщо $||\psi||_{L_2(\Omega)} < \tau$. Отже, T – лінійний неперервний функціонал на $L_2(\Omega)$ і за теоремою Фішера-Ріса існує така $f \in L_2(\Omega)$, що $(\psi, T) = \int\limits_\Omega \psi f dy$.

Теорема 4. *Розвинення Фур'є* $F_0(y) = \sum\limits_{j=1}^\infty F_{0j}\psi_j(y)$ *узагальненої функції* $F_0 \in D'(\overline{\Omega})$ *за повною ортонормованою у* $L_2(\Omega)$ *системою* $\{\psi_j(y)\}_{j=1}^\infty$ *розв'язків із* $D(\overline{\Omega})$ *рівняння* $A^*u(x) = 0, x \in \Omega$, *збіжне у* $L_2(\Omega)$.

Доведення. Нехай $\varphi_j = \int\limits_\Omega \varphi\psi_j dx$, $\varphi \in D(\overline{\Omega}) \cup L_2(\Omega)$.

$$F_{0j} = (\psi_j(y), F_0(y)) = \int\limits_\Omega (\lambda - A^*)^{k/2m}\,\psi_j(y)\,f(y)\,dy, f \in L_2(\Omega).$$

Для довільної $\varphi \in D(\overline{\Omega})$ функція $(\lambda - A^*)^{-k/2m}\varphi(y) = \int\limits_\Omega \omega_{l/2m}(z,y,\lambda)\varphi(z)dz \in L_2(\Omega)$, а функція $\tilde{f}(z) = \lambda^q \int\limits_\Omega \omega_{l/2m}(z,y,\lambda)f(y)dy \in C(\overline{\Omega}) \subset L_2(\Omega)$, якщо $n - l < \frac{n}{2}$, тобто $l > \frac{n}{2}$, згідно з оцінками для $\omega_{k/2m}(y,z,\lambda)$.

Нехай q, l – такі цілі невід'ємні числа, що $k = 2mq - l, l > \frac{n}{2}$. Тоді для $\psi \in D_*(\overline{\Omega})$,

$$(\lambda - A^*)^{k/2m}\psi(y) = (\lambda - A^*)^{-l/2m}(\lambda - A^*)^q\psi(y) = \lambda^q(\lambda - A^*)^{-l/2m}\psi(y) \in C(\overline{\Omega}) \subset L_2(\Omega),$$

а

$$F_{0j} = (\psi_j, F_0) = \int_\Omega \Big(\lambda^q \int_\Omega \omega_{l/2m}(z,y,\lambda)\psi_j(z)dz\Big) f(y)dy = \int_\Omega \tilde{f}(z)\psi_j(z)dz = (\psi_j, \tilde{f}).$$

Ми бачимо, що $F_{0j} = \tilde{f}_j$, де $\tilde{f} \in L_2(\Omega)$. Тому розвинення $\sum\limits_{j=1}^{\infty} F_{0j}\psi_j(x) = \sum\limits_{j=1}^{\infty} \tilde{f}_j\psi_j(x)$ збіжне в $L_2(\Omega)$.

Із теореми випливає збіжність у $L_2(\Omega)$, а отже у $D'_*(\overline{\Omega})$, розвинення F_0 за системою $\{\psi_{(l)}(y)\}_{l=1}^{\infty}$ до деякої $\tilde{f}_0 \in L_2(\Omega)$, яка є проекцією $\tilde{f}$ на $D_*(\overline{\Omega})$. При цьому для довільної $\varphi \in D_*(\overline{\Omega})$ маємо

$$\Big|(\varphi, F_0) - \sum_{l=1}^{N} F_{0l}\varphi_l\Big| = \Big|\int_\Omega \varphi(y)\tilde{f}(y)dy - \sum_{l=1}^{N}\int_\Omega \psi_{(l)}(y)\tilde{f}(y)dy\varphi_l\Big| =$$
$$= \Big|\int_\Omega \tilde{f}(y)[\varphi(y) - \sum_{l=1}^{N}\varphi_l\psi_{(l)}(y)]dy\Big| \leqslant ||\tilde{f}(y)||||\varphi(y) - \sum_{l=1}^{N}\varphi_l\psi_{(l)}(y)||,$$

тобто $(\varphi, F_0) = \sum\limits_{l=1}^{\infty} F_{0l}\varphi_l$.

Використовуючи зображення довільної узагальненої функції із $D'(\overline{\Omega})$, побудуємо продовження $F_0 \in D'(\overline{\Omega})$ функції $\tilde{f}_0 : (\varphi, F_0) = \int\limits_\Omega \tilde{f}_0(y)\lambda^{-p}(\lambda - A^*)^p\varphi(y)dy, \varphi \in D(\overline{\Omega})$, де p – певне ціле невід'ємне число.

Справді, для довільної $F \in D'(\overline{\Omega})$ існує така $f \in L_2(\Omega)$, що

$$(\varphi, F) = \int_\Omega (\lambda - A^*)^{-l/2m}(\lambda - A^*)^p\varphi f dy = \int_\Omega \Big(\int_\Omega \omega_{l/2m}(y,z,\lambda)(\lambda - A^*)^p\varphi(z)\Big) f(y)dy =$$
$$= \int_\Omega \tilde{f}(y)\lambda^{-p}(\lambda - A^*)^p\varphi(y)dy.$$

Взагалі кажучи, таке продовження функції $\tilde{f}_0$ неоднозначне. Якщо ж $F_0 \in D'(\overline{\Omega}) \cap D'_*(\overline{\Omega})$, то $(\varphi, F_0) = \int\limits_\Omega \varphi\tilde{f}_0 dy$ для довільної $\varphi \in D_*(\overline{\Omega})$. При $F_0 \in L_2(\Omega)$ маємо $(\varphi, F_0) = \int\limits_\Omega \varphi F_0 dy$ також для довільної $\varphi \in D(\overline{\Omega})$. Отже, $F_0 = \tilde{f}_0 \in L_2(\Omega) \subset D'(\overline{\Omega})$.

Теорема 5. *Нехай $F_{1j}, F_{2j} \in D'(S)$. Тоді існує єдиний розв'язок $(u, F_0) \in (D'(\overline{\Omega}), L_2(\Omega))$ задачі (1) і функція $u(x)$ визначається формулою (5),*

$$F_0(x) = \sum_{l=1}^{\infty} F_{0l}\psi_{(l)}(x),\ x \in \Omega, \tag{12}$$

де

$$F_{0l} = \sum_{j=1}^{m} [\, < \hat{B}_j(y,D)\psi_{(l)}(y), F_{2j} > - < \hat{T}_j(y,D)\psi_{(l)}(y), F_{1j} >], l = 1, 2, \ldots. \tag{13}$$

Якщо $n < 4m$, то послідовність

$$u^N(x) = \sum_{l=1}^{N} F_{0l} \int\limits_{\Omega} \omega(x,y)\psi_{(l)}(y)dy + \tag{14}$$

$$+ \sum_{j=1}^{m} \left[- < \hat{B}_j(y,D)\omega(x,y), F_{2j} > + < \hat{T}_j(y,D)\omega(x,y), F_{1j} > \right]$$

збігається у кожній точці x області Ω до функції $u(x)$.

Доведення. Нехай $(u^1, F_0^1), (u^2, F_0^2)$ – два розв'язки задачі, $u = u^1 - u^2, F_0 = F_0^1 - F_0^2$. Тоді $\tilde{u}, \tilde{F}_0$ задовольняють у $\mathbb{R}^n$ рівнянню $A\tilde{u} = \tilde{F}_0$ та співвідношенню (6). За теоремою 1 $\tilde{F}_0 = 0$ у $\mathcal{E}'(\mathbb{R}^n)$, а тоді за теоремою 1 [3] $\tilde{u} = 0$ у $\mathcal{E}'(\mathbb{R}^n)$, а отже $u = 0$ у $D'(\overline{\Omega})$, $u(x) = 0$ в області Ω.

Замінюючи у (3) x введеною вище системою точок $\{x_k\}, k = 1, 2, \ldots,$ домножуючи одержані тотожності на відповідні коефіцієнти ортогоналізації, знаходимо коефіцієнти Фур'є F_{0l} невідомої узагальненої функції F_0 у вигляді (13). З теореми 4 випливає збіжність у $L_2(\Omega)$ розвинення (12). За теоремою 1 [3] при відомих $F_0 \in D'(\overline{\Omega}), F_{1j}, F_{2j}, j = \overline{1,m}$ узагальнена функція u визначається формулою (5). Оскільки $F_0 \in L_2(\Omega)$, то при $n < 4m$ функція $\int\limits_{\Omega} \omega(x,y)F_0(y)dy \in C(\Omega)$ і $\Big(\int\limits_{\Omega} \varphi(x)\omega(x,y)dx, F_0(y)\Big) = (\varphi(x), \int\limits_{\Omega} \omega(x,y)F_0(y)dy) = \int\limits_{\Omega} \varphi(x)\Big(\int\limits_{\Omega} \omega(x,y)F_0(y)dy\Big)dx$. Крім того,

$$\sum_{l=1}^{N} F_{0l} \int\limits_{\Omega} \omega(x,y)\psi_{(l)}(y)dy \leqslant \sum_{l=1}^{N} F_{0l}^2 \sum_{l=1}^{N} \Big(\int\limits_{\Omega} \omega(x,y)\psi_{(l)}(y)dy\Big)^2 < \infty,$$

оскільки $\omega(x,y) \in L_2(\Omega)$ для кожної точки $x \in \overline{\Omega}$ при $n < 4m$. А тоді $\int\limits_{\Omega} \omega(x,y)F_0(y)dy = \sum_{l=1}^{N} F_{0l} \int\limits_{\Omega} \omega(x,y)\psi_{(l)}(y)dy$.

1. Атоходжаев М.А. *К теории $2m$-потенциалов* // Краевые задачи дифференциальных уравнений. – 1971. – Т. 1. – С. 3–11.

2. Ивасишен С.Д. Матрицы Грина параболических граничных задач.-Киев:Выща школа, 1990. – 200 с.

3. Лопушанська Г.П. *Про один підхід до вивчення крайових задач у просторах розподілів і граничні інтегральні рівняння* // Укр. мат. журн. – 1991. – Т. 43, N5. – С. 632–639.

4. Лопушанська Г.П. *Про один наближений метод розв'язування узагальненої задачі Діріхле* // Укр. мат. журн. – 1994. – Т. 46, N10. – С. 1417–1420.

5. Мех И.Я. *О фундаментальных решениях эллиптических операторов* // Докл. АН УССР. – 1991. – N5. – С. 14–18.

6. Прилепко А.И. *Обратные задачи теории потенциала* // Мат. заметки. – 1973. – Т.14, в.5. – С. 755–765.

7. Ройтберг Я.А.,Шефтель З.Г. *О плотности решений граничных задач с локализованными правыми частями в функциональных просторанствах на многообразиях* // Докл. АН СССР. – 1989. – Т. 305, N6. – С. 1317–1320.

8. Ройтберг И.Я.,Ройтберг Я.А.*Об аппроксимации решений эллиптических граничных задач линейными комбинациями фундаментальбных решений*// Докл. АН Украины. – 1992. – N12. – С. 15–20.

9. Шульце Б.В.*О потенциалах для эллиптических уравнений высшего порядка и обратных задачах*// Дифференц. уравнения. – 1976. – Т. 12, N1. – С. 148–158.

10. Hamann V.,Wildenhain G.*Approximation by solutions of general boundary value problems for ellipticequations of arbitrary order*// Partial diff. equations, Banach center publications. – 1987. – Vol. 19. – P. 113–119.

11. Алексидзе М.А. Фундаментальные функции в приближенных решениях граничных задач.-М.:Наука, 1991. – 351 с.

12. Бакушинский А.Б.*Замечания о методе Купрадзе-Алексидзе*// Дифференц. уравнения. – 1970. – Т. 6, N7. – С. 1298–1301.

Стаття надійшла до редколегії 03.04.1997